॥ तैत्तिरीय संहिता॥

॥चतुर्थः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां द्वितीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः॥

देवा मंनुष्याः पितर्स्तें उन्यतं आसृत्रस्रंग् रक्षाः सि पिशाचास्तें उन्यत्स्तेषां देवानां मृत यदल्पं लोहिंत्मकुंर्वन्तद्रक्षाः रात्रीं भिरसुभ्रन्तान्थ्सुब्धान्मृतान् भि व्यौच्छ्ते देवा अविदुर्यो वै नो ऽयम्भ्रियते रक्षाः सि वा इमं घ्रन्तीति ते रक्षाः स्युपां मन्त्रयन्त तान्यं ब्रुवन्वरं वृणामहै यत्॥१॥

असुंराञ्जयांम् तन्नः सहास्विति ततो वै देवा असुंरानजयन्तेऽसुंराञ्जित्वा रक्षा्र्रस्यपांनुदन्त तानि रक्षा्र्रस्यनृतमकर्तेति समन्तं देवान्पर्यविश्वन्ते देवा अग्नावनाथन्त तेंऽग्नये प्रवंते पुरोडाशम्ष्राकपालं निरंवपन्नग्नये विबाधवंतेऽग्नये प्रतींकवते यद्ग्नये प्रवंते निरवंपन् यान्येव पुरस्ताद्रक्षार्रसार्शा

आस्नतानि तेन प्राणुंदन्त यद्ग्रये विबाधवंते यान्येवाभितो रक्षा इस्यासन्तानि तेन व्यंबाधन्त यद्ग्रये प्रतींकवते यान्येव पृश्चाद्रक्षा्र्रस्यास्नतानि तेनापांनुदन्त ततों देवा अभवन्परासुरा यो भ्रातृंव्यवान्थ्स्याथ्स स्पर्धमान पृतयेष्ट्यां यजेता्ग्रये प्रवंते पुरोडाशंम्ष्टाकंपालं निर्वपेद्ग्रये विबाधवंते॥३॥

अग्नये प्रतींकवते यद्ग्रये प्रवंते निर्वपंति य एवास्माच्छ्रेयान्भ्रातृंव्यस्तं तेन प्र णुंदते यद्ग्रये विबाधवंते य एवैनेन सद्दक्षं तेन वि बांधते यद्ग्रये प्रतींकवते य एवास्मात्पापीयान्तं तेनापं नुदते प्र श्रेया रसम्भ्रातृंव्यं नुदतेऽति सद्दशं क्रामित नैनम्पापीयानाप्रोति य एवं विद्वानेतयेष्ट्या यजंते॥४॥

वृणामहे यत्पुरस्ताद्रक्षारं विवाधवंत एवं च्त्वारं चा-----[१] देवासुराः संयंत्ता आस्नते देवा अंब्रुव्न् यो नों वीर्यावत्तम्स्तमनुं स्मारंभामहा इति त इन्द्रंमब्रुव्न्त्वं वै नों वीर्यावत्तमोऽसि त्वामनुं स्मारंभामहा इति सौंऽब्रवीत्तिस्रो मं इमास्तन्वो वीर्यावतीस्ताः प्रीणीताथासुंरान्भि भंविष्यथेति ता वै ब्रूहीत्यंब्रुवन्नियमर्थहोमुगियं विमृधेयमिन्द्रियावंती॥५॥

इत्यंब्रवीत इन्द्रांया हो मुचे पुरोडाश्मेकांदशकपालं निरंवपन्निन्द्रांय वैमृधायेन्द्रांयेन्द्रियावंते यदिन्द्रांया हो मुचे निरवंपन्न हें स एव तेनां मुच्यन्त यदिन्द्रांय वैमृधाय मृधे एव तेनापां प्रत यदिन्द्रांयेन्द्रियावंत इन्द्रियमेव तेनात्मन्नंदधत् त्रयंस्त्रि शत्कपालं पुरोडाशं निरंवपन्त्रयंस्त्रि श्वाद्व देवतास्ता इन्द्रं आत्मन्न सुमारंम्भयत् भूत्यैं॥६॥

तां वाव देवा विजितिमृत्तमामस्ंरैर्व्यंजयन्त यो भ्रातृंव्यवान्थ्स्याथ्स स्पर्धमान एतयेष्ट्यां यजेतेन्द्रांया रहोमुचें पुरोडाशमेकांदशकपालं निर्वपेदिन्द्रांय वैमृधायेन्द्रांयेन्द्रियावते-ऽरहंसा वा एष गृंहीतो यस्माच्छ्रेयान्भ्रातृंव्यो यदिन्द्रांया रहोमुचे निर्वपत्य रहंस एव तेनं मुच्यते मृधा वा एषों ऽभिषंण्णो यस्मांथ्समानेष्वन्यः श्रेयांनुत॥७॥

अभ्रांतृव्यो यदिन्द्रांय वैमृधाय मृधं एव तेनापं हते यदिन्द्रांयेन्द्रियावंत इन्द्रियमेव तेनात्मन्धंते त्रयंस्त्रिश्शत्कपालं पुरोडाशं निर्वपति त्रयंस्त्रिश्शद्धे देवतास्ता एव यर्जमान आत्मन्ननुं समारंम्भयते भूत्यै सा वा एषा विजितिर्नामेष्टिर्य एवं विद्वानेतयेष्ट्या यर्जत उत्तमामेव विजितिम्भातृं व्येण वि जंयते॥८॥

इन्द्रियावंती भूत्यां उतेकान्नपंश्चाशचं॥____[२]

देवासुराः संयंत्ता आसन्तेषां गायत्र्योजो बलंमिन्द्रियं वीर्यं प्रजां पृश्नून्थ्संगृह्यादायांपुक्रम्यांतिष्ठत्तेऽमन्यन्त यत्रान् वा इयमुपाव्थ्र्स्यित् त इदम्भविष्यन्तीति तां व्यंह्वयन्त् विश्वंकर्मित्रिति देवा दाभीत्यसुराः सा नान्यंत्राङ्श्च नोपावंर्तत् ते देवा एतद्यजुरपश्यन्नोजोऽसि सहोऽसि बलंमिस॥९॥

भ्राजोऽसि देवानां धाम् नामांसि विश्वंमसि विश्वायुः सर्वमसि सर्वायुंरिभभूरिति वाव देवा असुराणामोजो बर्लमिन्द्रियं वीर्यं प्रजां पशूनंवृञ्जत् यद्गायत्र्यप्रकम्यातिष्ठत्तस्मादेतां गांयत्रीतीष्टिमाहुः सं वथ्सरो वै गांयत्री संवथ्सरो वै तदंपुक्रम्यांतिष्ठद्यदेतयां देवा असुराणामोजो बर्लमिन्द्रियं वीर्यम्॥१०॥

प्रजां पृशूनवृं अत् तस्मांदेता संवर्ग इतीष्टिमाहुर्यो भ्रातृंव्यवान्थ्स्याथ्स स्पर्धमान एतयेष्ट्यां यजेताग्रयें संवर्गायं पुरोडाशंमष्टाकंपालं निर्वपेत्तः शृतमासंत्रमेतेन यर्जुषाभि मृंशेदोर्ज एव बर्लमिन्द्रियं वीर्यं प्रजां पशून्म्रातृंव्यस्य वृङ्के भवंत्यात्मना परौस्य भ्रातृंव्यो भवति॥११॥

बर्लमस्येतयां देवा असुंराणामोजो बर्लमिन्द्रियं वीर्यं पश्चंचत्वारि शच॥———[3] प्रजापंतिः प्रजा असृजत ता अस्माथ्सृष्टाः परांचीरायन्ता

यत्रावंसन्ततों गर्मुदुदंतिष्ठत्ता बृहस्पतिंश्चान्ववेता सों-ऽब्रवीद्बृहस्पतिर्नयां त्वा प्र तिष्ठान्ययं त्वा प्रजा उपावंध्स्य्नितीति तम्प्रातिष्ठत्ततो वै प्रजापंतिं प्रजा उपार्वर्तन्त यः प्रजाकामः स्यात्तस्मां एतम्प्रांजापत्यं गाँर्मुतं

चरुं निर्वपेत्प्रजापंतिम्॥१२॥

एव स्वेनं भागधेयेनोपं धावति स एवास्मैं प्रजाम्प्र जंनयति प्रजापंतिः पुशूनंसृजत् तेंऽस्माथ्सृष्टाः परांश्च आयन्ते यत्रावंसन्ततों गर्मुदुदंतिष्ठत्तान्पूषा चान्ववैंता १ सौं ऽब्रवीत्पूषानयां मा प्र तिष्ठाथं त्वा पशवं उपावंथ्स्यन्तीति माम्प्र तिष्ठेति सोमों ऽब्रवीन्मम वै॥१३॥

अकृष्टपच्यमित्युभौ वाम्प्र तिष्ठानीत्यंब्रवीत्तौ प्रातिष्ठत्ततो वै प्रजापितिम्पशर्व उपावर्तन्त यः पशुकांमः स्यात्तस्मां पृतः सोमापौष्णं गाँमुंतं चुरुं निर्वपेथ्सोमापूषणांवेव स्वेनं भागधेयेनोपं धावित तावेवास्मैं पृशून्प्र जनयतः सोमो वै रेतोधाः पूषा पंशूनाम्प्रंजनियता सोमं पृवास्मै रेतो दर्धाति पूषा पृशून्प्र जनयित॥१४॥

बुपेत्प्रजापंतिं वै दर्धाति पूषा त्रीणिं च॥———[४]

अग्ने गोर्भिर्न् आ गृहीन्दों पृष्ट्या जुंषस्व नः। इन्द्रों धृतां गृहेषुं नः॥ सृविता यः संहुस्नियः स नों गृहेषुं रारणत्। आ पूषा एत्वा वसुं॥ धाता दंदातु नो र्यिमीशानो जगंतस्पतिः। स नः पूर्णेनं वावनत्॥ त्वष्टा यो वृष्भो वृषा स नों गृहेषुं रारणत्। सहस्रेणायुतेन च॥ येनं देवा अमृतम्॥१५॥

दीर्घ श्रवी दिव्यैरंयन्त। रायंस्पोष् त्वम्समभ्यं गवौं कुल्मिं जीवस् आ युंवस्व। अग्निर्गृहपंतिः सोमो विश्वविनेः सिवता सुमेधाः स्वाहाँ। अग्ने गृहपते यस्ते घृत्यो भागस्तेन सह ओजं आक्रमंमाणाय धेहि श्रेष्ठगाँत्पथो मा योषं मूर्धा भूयास् स्वाहाँ॥१६॥

अमृतंम्ष्टात्रिरंशच॥——[५]

चित्रया यजेत पृशुकाम इयं वै चित्रा यद्वा अस्यां

अस्मै त एव द्वादंश च॥

विश्वंम्भूतमिधं प्रजायंते तेनेयं चित्रा य एवं विद्वा शिव्ययां प्रशुकांमो यजंते प्र प्रजयां प्रशुभिंमिंथुनैर्जायते प्रैवाग्नेयेनं वापयित रेतः सौम्येनं दधाति रेतं एव हितं त्वष्टां रूपाणि वि कंरोति सारस्वतौ भंवत एतद्वे दैव्यंग्मिथुनं दैव्यंमेवास्मैं॥१७॥

मिथुनम्मंध्यतो दंधाति पृष्टौ प्रजनंनाय सिनीवाल्यै चरुर्भविति वाग्वे सिनीवाली पृष्टिः खलु वै वाक्पुष्टिमेव वाचमुपैत्यैन्द्र उत्तमो भंविति तेनैव तन्मिथुन स्प्तैतानि ह्वी १ षि भवन्ति स्प्त ग्राम्याः पृश्ववंः सप्तार्ण्याः सप्त छन्दा रस्युभयस्यावं रुख्या अथैता आहुंतीर्जुहोत्येते वै देवाः पृष्टिंपतयस्त पृवास्मिन्पुष्टिं दधित पृष्यंति प्रजयां पृश्विरथो यदेता आहुंतीर्जुहोति प्रतिष्ठित्ये॥१८॥

मा्रुतमंसि म्रुतामोजोऽपां धारौं भिन्धि र्मयंत मरुतः श्येनमायिन्म्मनोजवसं वृषंण सुवृक्तिम्। येन्

मर्गाः रयुनम्॥यनुम्मनाऽ।यस् पृपणः सुपृ।ताम्। यन् शर्थं उग्रमवंसृष्ट्रमेति तदंश्विना परि धत्तः स्वस्ति। पुरोवातो वर्षंञ्जिन्वरावृथ्स्वाहां वातावद्वर्षंत्रुग्ररावृथ्स्वाहां चतुर्थः प्रश्नः

पूर्तिरावृद्धिचंत्वारि १शच॥

स्तनयन्वर्षंन्भीमरावृथ्स्वाहांनश्नयंवस्फूर्जन्दिद्युद्वर्षंन्त्वेषरावृश् वर्षंन्पूर्तिरावृत्॥१९॥

स्वाहां बहु हायमंवृषादितिं श्रुतरावृथ्स्वाहातपंति वर्षंन्विराडावृथ्स्वाहांवस्फूर्जन्दिद्युद्धर्षंन्भूतरावृथ्स्वाहा मान्दा वाशाः शुन्ध्यूरजिराः। ज्योतिष्मतीस्तमंस्वरीरुन्दंतीः सुफेनाः। मित्रंभृतः क्षत्रंभृतः सुराष्ट्रा इह मांऽवत। वृष्णो अश्वंस्य संदानंमसि वृष्ट्ये त्वोपं नह्यामि॥२०॥

देवां वसव्या अग्ने सोम सूर्य। देवाः शर्मण्या मित्रांवरुणार्यमत्र्। देवाः सपीत्योऽपां नपादाशुहेमत्र्। उद्गो दंत्तोऽद्धिम्भिन्त द्विः पुर्जन्यांदुन्तिरक्षात्पृथिव्यास्ततो नो

वृष्ट्यांऽवत। दिवां चित्तमः कृण्वन्ति पूर्जन्यंनोदवाहेनं। पृथिवीं यद्युन्दन्ति। आ यं नरः सुदानंवो ददाशुषे दिवः कोश्ममचुंच्यवः। वि पूर्जन्याः सृजन्ति रोदंसी अनु धन्वना यन्ति॥२१॥

वृष्टयंः। उदीरयथा मरुतः समुद्रतो यूयं वृष्टिं वर्षयथा पुरीषिणः। न वो दस्रा उपं दस्यन्ति धेनवः शुभं यातामनु रथां अवृथ्सत। सृजा वृष्टिं दिव आद्भिः संमुद्रं पृंण। अजा अंसि प्रथम्जा बलंमिस समुद्रियम्। उन्नम्भय पृथिवीम्भिन्द्धीदं दिव्यं नर्भः। उद्गो दिव्यस्यं नो देहीशांनो वि सृजा दितम्। ये देवा दिविभांगा यैंऽन्तरिक्षभागा ये पृथिविभांगाः। त इमं यज्ञमंवन्तु त इदं क्षेत्रमा विंशन्तु त इदं क्षेत्रमनु वि विंशन्तु॥२२॥

यन्ति देवा विरंशतिश्री॥————[८]
मारुतमंसि मुरुतामोज इति कृष्णां वासः कृष्णतूषं परि

धत्त एतद्वै वृष्ट्यं रूप स्रूप एव भूत्वा पूर्जन्यं वर्षयित रमयंत मरुतः श्येनमायिन्मितिं पश्चाद्वातं प्रतिं मीवति पुरोवातमेव जनयित वर्षस्यावंरुद्धौ वातनामानिं जुहोति वायुर्वे वृष्ट्यां ईशे वायुमेव स्वेनं भाग्धेयेनोपं धावित स एवास्में पूर्जन्यं वर्षयत्यृष्टौ॥२३॥

जुहोति चर्तस्रो वै दिश्श्वतंस्रोऽवान्तरिद्शा दिग्भ्य एव वृष्टिष् सम्प्र च्यांवयित कृष्णाजिने सं यौति ह्विरेवाकरन्तर्वेदि सं यौत्यवंरुद्धौ यतीनाम्द्यमानाना ॥ शीर्षाणि परांपतन्ते खुर्जूरां अभवन्तेषा । रसं ऊर्ध्वो- ऽपत्तानिं क्रीरांण्यभवन्थ्सौम्यानि वै क्रीरांणि सौम्या खलु वा आहुंतिर्दिवो वृष्टिं च्यावयति यत्क्रीरांणि भवंन्ति॥२४॥

सौम्ययैवाहुंत्या दिवो वृष्टिमवं रुन्द्धे मधुंषा सं यौत्यपां वा एष ओषंधीना रसो यन्मध्वद्ध एवौषंधीभ्यो वर्षत्यथों अद्ध एवौषंधीभ्यो वृष्टिं नि नंयति मान्दा वाशा इति सं यौति नाम्धेयैरेवैना अच्छैत्यथो यथां ब्रूयादसावेहीत्येवमेवैनां नामधेयैरा॥२५॥

च्याव्यति वृष्णो अश्वस्य संदानमिस् वृष्ट्यै त्वोपं नह्यामीत्यांह् वृषा वा अश्वो वृषां पूर्जन्यः कृष्ण इंव खलु वै भूत्वा वंर्षति रूपेणैवैन् समर्धयति व्रषस्यावंरुख्ये॥२६॥

अष्टौ भवंन्ति नाम्धेयैरैकान्नत्रिर्शर्च॥————[९]

देवां वसव्या देवाः शर्मण्या देवाः सपीतय इत्या बंध्राति देवतांभिरेवान्वहं वृष्टिंमिच्छति यदि वर्षेतावंत्येव होत्वयं यदि न वर्षेच्छ्वो भूते ह्विर्निवंपेदहोरात्रे वै मित्रावरुंणावहोरात्राभ्यां खलु वै पूर्जन्यो वर्षित नक्तं वा हि दिवां वा वर्षित मित्रावरुंणावेव स्वेनं भाग्धेयेनोपं धावति तावेवास्मै॥२७॥

अहोरात्राभ्यां पूर्जन्यं वर्षयतोऽग्नयं धामच्छदं पुरोडाशंमृष्टाकंपालं निर्वपेन्मारुतः सप्तकंपालः सौर्यमेकंकपालमृग्निर्वा इतो वृष्टिमुदीरयित मुरुतः सृष्टां नयन्ति यदा खलु वा असावादित्यो न्यंङ्रिश्मिभिः पर्यावर्ततेऽथं वर्षित धामच्छदिव खलु वे भूत्वा वर्षत्येता वे देवता वृष्ट्यां ईशते ता एव स्वेनं भाग्धेयेनोपं धावित ताः॥२८॥

पुवास्में पूर्जन्यं वर्षयन्त्युतावंर्षिष्यन्वर्षंत्येव सृजा वृष्टिं दिव आद्भिः संमुद्रं पृणेत्यांहेमाश्चेवामूश्चापः समर्धयत्यथां आभिरेवामूरच्छैंत्युं असि प्रथम्जा बर्लमसि समुद्रियमित्यांह यथायजुरेवैतदुन्नंम्भय पृथिवीमितिं वर्षाह्वां जुहात्येषा वा ओषंधीनां वृष्टिविनस्तयैव वृष्टिमा च्यांवयित् ये देवा दिविभांगा इतिं कृष्णाजिनमवं धूनोतीम एवास्में लोकाः प्रीता अभीष्टां भवन्ति॥२९॥

अस्मै धावति ता वा एकंवि १शतिश्च॥———[१०]

सर्वाणि छन्दा ५ स्येतस्यामिष्ट्यांमनूच्यानीत्यांहुस्रिष्टुभो वा

पृतद्वीर्यं यत्ककुदुष्णिहा जगत्यै यदंष्णिहकुकुभावन्वाह तेनैव सर्वाणि छन्दा इस्यवं रुन्द्वे गायत्री वा एषा यद्ष्णिहा यानि चत्वार्यध्यक्षराणि चतुंष्पाद एव ते पृशवो यथां पुरोडाशे पुरोडाशोऽध्येवमेव तद्यहुच्यध्यक्षराणि यञ्जगत्या॥३०॥

पूरिद्ध्यादन्तं युज्ञं गंमयेत्रिष्टुभा परि दधातीन्द्रियं वै वीर्यं त्रिष्टुगिन्द्रिय एव वीर्ये युज्ञं प्रति ष्ठापयित् नान्तं गमयत्यग्ने त्री ते वार्जिना त्री ष्धस्थेति त्रिवंत्या परि दधाति सरूपत्वाय सर्वो वा एष युज्ञो यत्रैधात्वीयङ्कामायकामाय प्र युज्यते सर्वेभ्यो हि कामेभ्यो युज्ञः प्रयुज्यते त्रैधात्वीयेन यजेताभिचरन्थ्सर्वो वै॥३१॥

पृष युज्ञो यत्रैधात्वीय् सर्वेणैवैनं युज्ञेनाभि चंरति स्तृणुत पृवैनंमेतयैव यंजेताभिचर्यमाणः सर्वो वा पृष युज्ञो यत्रैधात्वीय् सर्वेणैव युज्ञेनं यजते नैनंमभिचरंन्थ्स्तृणुत पृतयैव यंजेत सहस्रेण युक्ष्यमाणः प्रजातमेवैनंद्दतत्येतयैव यंजेत सहस्रेणजानोऽन्तं वा पृष पंशूनां गंच्छति॥३२॥

यः सहस्रेण यजंते प्रजापंतिः खलु वै प्शूनंसृजत्

ता इं स्रेधात् वीयेंने वासृंजत् य एवं विद्वा इंसेंधात् वीयेंन पशुकां मो यजंते यस्मादेव योनेंः प्रजापितः पशूनसृंजत् तस्मादेवेनां न्थ्युजत् उपैन्मुत्तं र सहस्रं नमित देवतां भ्यो वा एष आ वृंश्यते यो युक्ष्य इत्युक्ता न यजंते त्रैधात् वीयेंन यजेत सर्वो वा एष यज्ञः॥३३॥

यत्रैधात्वीय् सर्वेणैव य्ज्ञेनं यजत् न देवताँभ्य आ वृंश्च्यत् द्वादंशकपालः पुरोडाशों भवत् ते त्रयश्चतुंष्कपालाग्निः षमृद्धत्वाय त्रयः पुरोडाशां भवन्ति त्रयं इमे लोका एषां लोकानामास्या उत्तरउत्तरो ज्यायाँ-भवत्येविमेव हीमे लोका यंवमयो मध्यं एतद्वा अन्तरिक्षस्य रूप समृंद्धौ सर्वेषामभिग्मयन्नवं द्यत्यछंम्बद्धार् हिरंण्यं ददाति तेर्ज एव॥३४॥

अवं रुन्द्धे ताप्यं दंदाति पृश्नेवावं रुन्द्धे धेनुं दंदात्याशिषं पृवावं रुन्द्धे साम्नो वा पृष वर्णो यद्धिरंण्यं यज्ञंषां ताप्यमंक्थामदानां धेनुरेतानेव सर्वान् वर्णानवं रुन्द्धे॥३५॥

जगंत्याऽभिचर्-थ्सर्वो वै गंच्छति यज्ञस्तेजं एव त्रिष्शर्च॥———[११]

त्वष्टां हृतपुंत्रो वीन्द्रक् सोम्माहंर्त्तस्मित्तिन्द्रं उपह्वमैंच्छत् तं नोपांह्वयत पुत्रम्मेऽवधीरिति स यंज्ञवेश्यसं कृत्वा प्रासहा सोमंमिपबृत्तस्य यद्त्यशिष्यत् तत्त्वष्टाहवनीयमुप् प्रावंत्यथ्स्वाहेन्द्रंशत्रुवध्स्विति स यावंदूर्थः पंराविध्यंति तावंति स्वयमेव व्यंरमत् यदि वा तावंत्प्रवणम्॥३६॥

आसीद्यदिं वा ताव्दध्यग्नेरासीथ्स सम्भवंत्रग्नीषोमांविभि समंभव्धस इंषुमात्रिमंषुमात्रं विष्वंङ्क्षवर्धत् स इमाल्लाँकानंवृणोद्य वृत्रत्वन्तस्मादिन्द्रोऽबिभेदिप् त्वष्टा तस्मै त्वष्टा वर्ज्रमसिश्चत्तपो वै स वर्ज्ञ आसीत्तमुद्यंन्तुं नाशंक्रोदथ् वै तर्हि विष्णुं:॥३७॥

अन्या देवतांसीथ्सों ऽब्रवीद्विष्ण्वेहीदमा हंरिष्यावो येनायमिदमिति स विष्णुंस्त्रेधात्मानं वि न्यंधत्त पृथिव्यां तृतीयम्नतिरेक्षे तृतीयं दिवि तृतीयमभिपर्यावृतां द्धाविभेद्यत्पृंथिव तृतीयमासीत्तेनेन्द्रो वज्रमुदंयच्छद्विष्ण्वंनुस्थितः सौंऽब्रवीन्मा मे प्र हारस्ति वा इदम्॥३८॥

मियं वीर्यं तत्ते प्र दास्यामीति तदंस्मै प्रायंच्छतत्प्रत्यंगृह्णादध्

मेति तद्विष्णवेति प्रायंच्छत्तद्विष्णुः प्रत्यंगृह्णादस्मास्विन्द्रं इन्द्रियं दंधात्विति यदन्तरिंक्षे तृतींयमासीत्तेनेन्द्रो वज्रमुदंयच्छद्विष्णवंनुस्थितः सोंऽब्रवीन्मा मे प्र हारस्ति वा

इदम्॥३९॥ मियं वीयं तत्ते प्र दाँस्यामीति तदंस्मै प्रायंच्छ्तत्प्रत्यंगृह्णाद्विम

इति तद्विष्णवेति प्रायंच्छत्तद्विष्णुः प्रत्यंगृह्णादस्मास्विन्द्रं इन्द्रियं देधात्विति यद्दिवि तृतीयमासीत्तेनेन्द्रो वज्रमुदेयच्छद्विष्ण सौंऽब्रवीन्मा मे प्र हार्येनाहम्॥४०॥ इदमस्मि तत्ते प्र दाँस्यामीति त्वी (३) इत्यंब्रवीथ्सन्धान्तु

सं देधावहै त्वामेव प्र विंशानीति यन्माम्प्रंविशेः किम्मां भुअया इत्यंब्रवीत्त्वामेवेन्धीय तव भोगांय त्वाम्प्र विंशेयमित्यंब्रवीत्तं वृत्रः प्राविंशदुदरं वै वृत्रः क्षुत्खलु वै मनुष्यंस्य भ्रातृंच्यो यः॥४१॥

पुवं वेद् हन्ति क्षुधम्भातृंव्यन्तदंस्मै प्रायंच्छत्तत्प्रत्यंगृह्णात्रिर्माः इति तद्विष्ण्वेति प्रायंच्छ्त्तद्विष्णुः प्रत्यंगृह्णाद्स्मास्विन्द्रं

इन्द्रियं देधात्विति यत्रिः प्रायंच्छित्रिः प्रत्यगृह्णात्तित्रिधातों स्त्रिधातु

यद्विष्णुंरन्वतिष्ठत विष्णवेति प्रायंच्छत्तरमादैन्द्रावैष्णव ।

हिवर्भवित यद्वा इदं किं च तद्रस्मै तत्प्रायंच्छदचः सामानि यजू ५ षि सहस्रं वा अंस्मै तत्प्रायंच्छत्तस्मांध्सहस्रंदक्षिणम्॥४२

प्रवृणं विष्णुर्वा इदिमृदम्हं यो भंवृत्येकवि १ शतिश्च॥————[१२] देवा वै राजन्यां ज्ञायंमानादि भयुस्तम्नतरेव सन्तं दाम्नापौम्भन्थ्स वा एषोऽपौब्धो जायते यद्गांजन्यों यद्वा एषो-ऽनंपोब्धो जायेत वृत्रान्प्रइश्चरेद्यं कामयेत राजन्यंमनंपोब्धो

जायेत वृत्रान्ध्र श्चेरेदिति तस्मां पुतमैन्द्राबार्हस्पृत्यं चरं निर्वपेदैन्द्रो वै राजन्यों ब्रह्म बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवैनं दाम्नोऽपोम्भंनान्मुश्चति हिरण्मयं दाम दक्षिणा साक्षादेवैनं दाम्रोऽपोम्भंनान्म् श्रति॥४३॥

नवोनवो भवति जायमानोऽह्नां केत्रुषसामेत्यग्रे। भागं देवेभ्यो वि दंधात्यायन्त्र चन्द्रमांस्तिरति दीर्घमायुः। यमादित्या अश्शुमाँप्याययंन्ति यमक्षित्मक्षितयः पिबंन्ति। तेनं नो राजा वर्रुणो बृहस्पतिरा प्याययन्तु भुवंनस्य गोपाः।

प्राच्यां दिशि त्विमन्द्रासि राजोतोदींच्यां वृत्रहन्वृत्रहासिं। यत्र यन्ति स्रोत्यास्तत्॥४४॥

जितं ते दक्षिणतो वृष्म एंधि हव्यः। इन्द्रों जयाति न परां जयाता अधिराजो राजंसु राजयाति। विश्वा हि भूयाः पृतंना अभिष्टीरुंपसद्यों नमस्यों यथासंत्। अस्येदेव प्र रिंरिचे महित्वं दिवः पृंथिव्याः पर्यन्तिरक्षात्। स्वराडिन्द्रो दम् आ विश्वगूर्तः स्वरिरमंत्रो ववक्षे रणांय। अभि त्वां शूर नोनुमोऽदुंग्धा इव धेनवंः। ईशांनम्॥४५॥

अस्य जगंतः सुवर्दश्मीशांनिमन्द्र तस्थुषंः। त्वामिद्धि हवांमहे साता वाजंस्य का्रवंः। त्वां वृत्रेष्विंन्द्र सत्पंतिं नर्स्त्वां काष्टास्ववंतः। यद्यावं इन्द्र ते श्तर श्तरम्भूमीरुत स्युः। न त्वां विज्ञन्थ्सहस्र सूर्या अनु न जातमेष्ट रोदंसी। पिबा सोमंमिन्द्र मन्दंतु त्वा यं ते सुषावं हर्यश्वाद्रिः।॥४६॥

सोतुर्बाहुभ्या १ सुयंतो नार्वां। रेवतींर्नः सधमाद् इन्द्रें सन्तु तुविवांजाः। क्षुमन्तो याभिर्मदेम। उदंग्रे शुचयस्तव् वि ज्योतिषोदु त्यं जातवेदस १ सप्त त्वां हरितो रथे वहंन्ति देव सूर्य। शोचिष्केशं विचक्षण। चित्रं देवानामुदंगादनींकं चक्षुंर्मित्रस्य वर्रुणस्याग्नेः। आऽप्रा द्यावांपृथिवी अन्तरिक्ष १ सूर्य आत्मा जगंतस्तस्थुषंः॥४७॥

च। विश्वे देवा ऋतावृधं ऋतुभिर्हवन्श्रुतंः। जुषन्तां युज्यम्पयंः। विश्वे देवाः शृणुतेम हवंम्मे ये अन्तरिक्षे य उप् चिव् छ। ये अग्निजिह्वा उत वा यजंत्रा आसद्यास्मिन्बर्हिषि मादयध्वम्॥४८॥

तदीशांनुमद्रिंस्तस्थुषंस्त्रिःशचं॥----[१४]

विश्वरूप्सत्वष्टेन्द्रं वृत्रम्ब्रह्मवादिनः स त्वै नासोमयाज्येष वै देवर्थो देवा वै नर्चि नायुज्ञोऽग्नें महान्नीत्रिवीत्मायुष्ट्रे द्वादंश॥[१५][विश्वरूपो नैनर् शीतरूरावद्य वसुं पूर्वेद्यवीजा इत्यग्नें महान्निवीतम्न्या यन्ति चतुंःसप्ततिः॥74॥ विश्वरूपोऽनुं ते दायि॥]

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.

 ${\sf GitHub: http://stotrasamhita.github.io} \ | \ \ {\sf http://github.com/stotrasamhita.github.io} \ |$

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/